

**CHIMAMANDA
NGOZI
ADICHIE**

**VŠETCI BY
SME MALI BYŤ
FEMINIST(K)AMI**

absynt

Chimamanda Ngozi Adichie

**VŠETCI BY
SME MALI BYŤ
FEMINIST(K)AMI**

Preložila Kristína Karabová

Ú V O D

Toto je modifikovaná verzia prejavu, s ktorým som vystúpila v decembri 2012 na TEDxEuston, každoročnej konferencii zameranej na Afriku. Rečníci a rečníčky z rôznych oblastí na nej vystupujú so stručnými prejavmi, ktoré majú osloviť a inšpirovať Afričanov, Afričanky a priateľov Afriky. Niekoľko rokov predtým som hovorila už i na inej TED konferencii s prejavom *Nástrahy jednej jedinej verzie príbehu* o tom, ako stereotypy limitujú a utvárajú naše myslenie, najmä o Afrike. Zdá sa mi, že stereotypy

limitujú taktiež slovo *feminist(k)a*. Keď môj brat Chuks a môj najlepší kamarát Ike, obaja spoluorganizátori konferencie TEDxE-uston, nástojili na tom, aby som na tomto podujatí vystúpila, nemohla som odmietnuť. Rozhodla som sa rozprávať o feminizme, lebo je to niečo, čo vo mne vyvoláva silné emócie. Mala som pocit, že nepôjde o veľmi populárnu tému, no napriek tomu som dúfala, že otvorím debatu, ktorá je nevyhnutná. Takže v ten večer, keď som vyšla na pódium, mala som pocit, že stojím v kruhu rodiny – publikum bolo milé a pozorné, ale tušila som, že téme môjho prejavu by sa mohlo pokojne vzoprieť. Búrlivé ovácie na konci mi však dodali nádej.

VŠETCI BY SME MALI BYŤ FEMINIST(K)AMI

Okoloma bol jedným z mojich najlepších priateľov z detstva. Bývali sme na jednej ulici a staral sa o mňa, akoby bol môj vlastný brat – keď sa mi zapáčil nejaký chalan, bol prvý, koho som sa pýtala na jeho názor. Okoloma bol vtipný, inteligentný a nosil špicaté kovbojské čižmy. V decembri 2005 Okoloma zahynul pri leteckom nešťastí na juhu Nigérie. Ešte stále je pre mňa ťažké slovami vyjadriť, čo som vtedy cítila. Okoloma bol priateľ, s ktorým som sa mohla hádať, smiať a skutočne porozprávať. Bol

tiež prvým človekom, ktorý ma nazval feministkou.

Mala som asi štrnásť. Boli sme uňho doma, hádali sme sa, obaja sme iskrili polovičatými vedomosťami z prečítaných kníh. A hoci si už nepamätám, o čom konkrétne tá hádka bola, spomínam si, že uprostred najväčšej výmeny názorov sa na mňa Okoloma pozrel a povedal: „Vieš čo, ty si feministka.“

Nemal to byť kompliment. Vyčítala som to z jeho tónu, rovnakého tónu, akým by človek povedal – „Sympatizuješ s terorizmom.“

Nevedela som presne, čo slovo *feministka* znamená. A nechcela som, aby si to Okoloma všimol. Preto som ho len odignorovala a pokračovala v hádke. Avšak prvé, čo som mala v úmysle urobiť hneď po

príchode domov, bolo vyhľadať si to slovo v slovníku.

A teraz pretočme pásku o niekoľko rokov dopredu.

V roku 2003 som napísala román *Purple Hibiscus* (Fialový ibišteľ) o mužovi, ktorý okrem iného bije svoju ženu a ktorý neskončí veľmi dobre. Počas prezentácie románu doma v Nigérii mi jeden sympatický, dobroprajný novinár povedal, že mi chce dať radu. (Možno viete, že Nigérijčania vám kedykoľvek pohotovo poskytnú nejakú nevyžiadanú radu.)

Vraj sa povráva, že ten román je feministický, povedal a popritom celý čas

smutne potriasal hlavou. Jeho rada znela, aby som sa nikdy nenazývala feministkou, lebo feministky sú ženy, ktoré sú nešťastné, pretože si nevedia nájsť manželov.

Preto som sa rozhodla nazývať samu seba „šťastnou feministkou“.

Potom mi jedna nigérijská akademička povedala, že feminizmus je pre našu kultúru neprirodzený, že je neafrický a že feministkou sa nazývam iba preto, lebo ma ovplyvnili západné knihy. (To ma dosť pobavilo, lebo väčšina vecí, ktoré som v ranom veku čítala, boli rozhodne nefeministické: ak som do šestnástich neprečítala každú jednu romantickú knižku z „červenej“ edície Mills & Boon, tak ani jednu. A navyše, vždy, keď sa pokúšam čítať knihy považované za „klasickú feministickú